

KATSOMUSKASVATUS JA HENGELLISYYS PARTIOSSA

”Partio on kasvatustoimintaa, jonka tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kasvua heidän yksilölliset ominaispiirteensä huomioon ottaen. Päämääränä on persoonallisuudeltaan ja elämäntavoiltaan tasapainoinen, vastuuntuntoinen, aktiivinen sekä itsenäisesti ajatteleva paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteisön jäsen.”

(Partion peruskirja)

Partio perustuu vapaaehtoisuuteen ja on avoin kaikille, jotka hyväksyvät sen päämäärän ja arvopohjan. Partioliikkeeseen kuuluu oman maailmankatsomuksen etsiminen ja myönteinen suhde hengellisyyteen. Partioliike ei ole sitoutunut mihinkään uskontoon, vaan toimii positiivisen uskonnonvapauden periaatteen mukaisesti.

MAAILMANJÄRJESTÖJEN LINJAUKSET PARTIOTOIMINNAN POHJANA

Partioliike syntyi Englannissa 1907. Nykyään maailmassa on noin 45 miljoonaa partiolaista lähes kaikissa maissa.

Maailmanlaajuisesti partiolaiset edustavat kaikkia suuria maailmanuskontoja ja erilaisia katsomuksia. Koko partioliikkeen arvopohjan linjaavat kaksi maailmanlaajuisesta järjestöstä, joihin Suomen partiolaiset kuuluvat: Partioliikkeen Maailmanjärjestö WOSM ja Partiotyttöjen Maailmanliitto WAGGGS. Ne ovat linjanneet kolme partioliikettä ohjaavaa peruseriaattetta: partiolaisella on suhde Jumalaan, suhde itseen ja suhde toiseen ihmiseen (Duty to God, Duty to Others, Duty to Self. WC § II.1).

PERUSKIRJA SANOITTAA ARVOPOHJAA

Suomessa partiolaisten toimintaa linjaa virallisesti partion peruskirja (vuodelta 2020), joka pohjautuu maailmanjärjestöjen määrittelemiin arvoihin.

Partion peruskirjan mukaan:

”Partiolainen rakentaa omaa uskoaan tai muuta katsomustaan. Partiolaisella on myönteinen suhtautuminen eri uskontoihin ja muihin katsomuksiin sekä hengellisyyteen.”

”Partiolainen kehittää itseään ihmisenä ja etsii elämän totuutta. Hän hyväksyy, että on olemassa jotakin ihmistä suurempaa. Partiolainen tutkii hengellisyyttään ja elää sitä todeksi osana arkeaan. Partiolainen rakentaa uskonnollista tai muuta katsomuksellista identiteettiään.”

KUVAT: EEVA HELLE

PARTIOLUPAUS JA IHANTEET

Partion arvopohja määrittellään partioihanteissa. Arvot tiivistyvät partiolupauksessa.

PARTIOLUPAUS

Lupaan parhaani mukaan elää maani ja maailman parhaaksi, kasvaa katsomuksessani ja toteuttaa <ikäkauden> ihanteita joka päivä.

PARTIOIHANTEET

- ▶ Kunnioittaa toista ihmistä
- ▶ Rakastaa luontoa ja suojella ympäristöä
- ▶ Olla luotettava
- ▶ Rakentaa ystäväyhtä yli rajojen
- ▶ Tuntea vastuunsa ja tarttua toimeen
- ▶ Kehittää itseään ihmisenä
- ▶ Etsii elämän totuutta

KATSOMUSKASVATUS PARTIO-OHJELMASSA

Partio-ohjelma toimii käytännön partio-kasvatuksen runkona. Partiossa tehdään kasvatustyötä, joka edistää ihmisen hengellistä ja henkistä kasvua. Siitä käytetään termiä katsomuskasvatus. Peruskirjan mukaan katsomuskäsitteellä tarkoitetaan yksilön uskonnollista tai ei-uskonnollista maailmankatsomusta.

Katsomuskasvatuksellinen ohjelma ei ole muusta partio-ohjelmasta erillistä. Se on sisällytetty jokaisen ikäkauden ohjelmaan.

Katsomuskasvatuksen tavoitteena on, että

- ▶ partiolainen rakentaa katsomustansa myös partiossa ja pääsee refleктоimaan sitä vertaisten kanssa
- ▶ partiolainen on aktiivinen kansalainen ja toteuttaa vakaumustaan katsomuksellisen taustayhteisönsä parissa
- ▶ partiolainen suhtautuu kunnioittaen uskontoihin ja saa taitoja käydä katsomus- ja kulttuuridialogia

AVOIN VIESTINTÄ ON TÄRKEÄÄ

Peruskirjassa todetaan: ”Lippukunnat, joiden taustayhteisönä on tunnustuksellinen uskontokunta, antavat ensisijaisesti sen tunnustuksen mukaista uskontokasvatusta huomioiden kuitenkin jäsentensä uskontojen ja katsomusten moninaisuuden. Lippukunnat, joilla ei ole uskonnollista taustayhteisöä, tukevat muutoin jäsentensä uskonnollista tai katsomuksellista kasvua.”

Taustayhteisöstä on hyvä tiedottaa avoimesti esimerkiksi nettisivuilla.

Lippukuntaan liittyvän lapsen perheen on hyvä tietää taustayhteisösopimuksista ja siitä, mitkä kaikki tilanteet voivat sisältää taustayhteisön uskon mukaista hartauden harjoittamista. Taustayhteisön katsomuksesta poikkeavan lapsen osallistumisesta näihin tilanteisiin on hyvä sopia perheen kanssa.

KATSOMUSTAITOJEN KOLMIJAKO

Partion katsomuskasvatuksen aktiviteetit jaetaan kolmeen taitoalueeseen. Kolmijako perustuu maailmanjärjestön ohjeistukseen siitä, että partiossa tarjotaan lapselle ja nuorelle mahdollisuuksia rakentaa katsomuksellista identiteettiä ja toteuttaa sitä sekä oppia käymään katsomus- ja kulttuuridialogia.

1 Katsomusidentiteetin rakentamisen taidot

▶ Oman identiteetin rakentuminen

▶ Oman katsomuksen etsiminen ja löytäminen

Partiomenetelmään kuuluu tekemällä oppiminen (learning by doing), ja myös katsomusta partiossa opitaan tekemällä ja kokemalla. Oma katsomusidentiteetti rakentuu esimerkiksi tutustumalla omaan taustaan, muodostamalla mielikuva siitä, kuka minä olen, ja vertaamalla sitä toisten kanssa.

2 Katsomusidentiteetin toteuttamisen taidot

▶ Oppia elämään oman katsomuksen mukaisesti

▶ Iloita omasta katsomuksestaan ja antaa sen näkyä

Katsomuksen harjoittaminen on yksi osa katsomusidentiteetin toteuttamisen taitoja. Partiossa merkittävän esimerkin ja raamit tälle antaa lippukunnan perinteet ja jokainen partiojohtaja. Positiivinen asenne erilaisia katsomuksia kohtaan on tärkeää ja sen tulee välittyä johtajilta lapsille.

3 Katsomusdialogiset taidot

▶ Ymmärtää, että kaikki eivät usko ja ajattele samalla tavalla

▶ Hyväksyä erilaiset ajattelumallit yhtä arvokkaina ja tärkeinä

▶ Oppia erilaisista tavoista ajatella ja toteuttaa katsomusta

Katsomusdialogiset taidot ovat taitoja kommunikoida toisten kanssa omaan katsomukseen liittyvistä näkemyksistä sekä hyväksyä ja ymmärtää muiden katsomuksia. Katsomusdialogilla tarkoitetaan keskustelua, ymmärtämistä, kunnioittamista ja yhteistyötaitoja.

Partiolaisten erilaisista katsomuksellista taustoista johtuen sama tilanne voi yhdelle olla oman katsomuksen harjoittamista ja toiselle tutustumista omasta katsomuksesta poikkeavaan katsomukseen dialogitaitojen oppimisen hengessä.

SEURAKUNTA PARTION KUMPPANINA

Noin 80 prosentilla lippukunnista on taustayhteisönään luterilainen seurakunta.

YHTEISTYÖSOPIMUS SP-FS:N JA KIRKKOJEN VÄLILLÄ

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry on solminut yhteistyösopimuksen Suomen evankelis-luterilaisen ja Suomen ortodoksisen kirkon kanssa. Sopimusten tarkoituksena on edistää katsomuskasvatusta osana partiokasvatusta. SP-FS:n ja Suomen ev.lut. kirkon yhteistyösopimuksen mukaan:

- ▶ Seurakunnat voivat toimia rekisteröityjen tai rekisteröimättömien lippukuntien taustayhteisönä, jolloin lippukunta antaa ensisijaisesti Suomen ev.lut. kirkon tunnustuksen mukaista uskontokasvatusta huomioiden kuitenkin jäsentensä katsomusten moninaisuuden. Myös ne lippukunnat, joilla ei ole uskonnollista taustayhteisöä, tukevat jäsentensä katsomuksellista kasvua.
- ▶ SP-FS pyrkii tarjoamaan tapahtumissaan osallistujille paikan hiljentyä tai harjoittaa omaa uskontoaan. Tapahtumissa huomioidaan osallistujien katsomusten moninaisuus.
- ▶ Suomen ev.lut. kirkko ja SP-FS kannustavat lippukuntia ja seurakuntia vahvistamaan yhteistyönsä periaatteet solmimalla taustayhteisösopimuksen Kirkkohallituksen ja SP-FS:n yhdessä luoman mallin mukaisesti.

- ▶ Suomen ev.lut. kirkko ja SP-FS kannustavat lippukuntia ja seurakuntia viestimään avoimesti yhteistyöstään ja siitä, miten taustayhteisö näkyy lippukunnan arjessa.

LIPPUKUNNAN JA SEURAKUNNAN TAUSTAYHTEISÖSOPIMUS

Taustayhteisönä toimimisesta on hyvä tehdä kirjallinen sopimus, jolloin sekä lippukunnalla että seurakunnalla on selkeä käsitys sovitusta yhteistyöstä.

Taustayhteisösopimuksessa lippukunta ja seurakunta määrittelevät yhteistyön peruslinjaukset. Siinä sovitaan mm. tiedotuksesta, hallinnosta, yhteistyöstä partiokasvatuksen osalta ja siitä, mitä taloudellista ja toiminnallista tukea seurakunta antaa lippukunnalle.

SEURAKUNNAN PARTIOTYÖN- TEKIJÄ ELI SEPPÖ

on seurakunnan työntekijä, joka tekee työtänsä partio-menettelmää hyödyntäen yhdessä lippukunnan vapaaehtoisten toimijoiden kanssa.

Seppo on yleensä partiolaisten yhteyshenkilö muuhun seurakuntaan päin. Pienissä seurakunnissa voi olla työntekijän sijaan vapaaehtoinen partiotyön vastuuhenkilö.

Sepón rooli partiossa on aikuisen tuen rooli. Seppo voi tukea:

- ▶ lippukunnan johtajia organisoinnissa ja jaksamisessa
- ▶ ryhmiä partiio-ohjelman toteuttamisessa, erityisesti katsomuskasvatuksessa
- ▶ lippukunnan jäseniä erilaisissa elämänskysmyyksissä

LISÄTIETOA:

partio.fi/lippukunnille/partio-ohjelma/henkinen-ja-hengellinen-toiminta
partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/katsomuskasvatus-partiossa

